

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Навчально-науковий інститут фізичної культури

Кафедра логопедії

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту
фізичної культури

Михайло ЛЯННОЙ

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІГРИ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 016 Спеціальна освіта (016.01 Логопедія)

Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту фізичної
культури

«30» серпня 2024 р.

Голова

Людмила МОРОЗ, к.п. н., доцент

Суми – 2024

Розробники: Анатолій КРАВЧЕНКО, кандидат педагогічних наук, професор
кафедри логопедії

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри логопедії
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Анатолій КРАВЧЕНКО, к.п.н., професор

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 016 Спеціальна освіта (016.01 Логопедія)
Освітньо-професійна програма: Спеціальна освіта (Логопедія)
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією НН інституту фізичної
культури

«30» серпня 2024 р.

Голова

Людмила МОРОЗ, к.п.н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -4,5	бакалавр	Вибіркова	
		Рік підготовки	
4-й		4-й	
Семестр			
7-й і 8-й		7-й і 8-й	
Лекції			
22год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
24 год.		2 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
72 год.		108 год.	
Консультації:			
2 год.		–	
Вид контролю: залік			
загальна кількість годин – 120 год.			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Ігри в логопедичній роботі» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю *016 Спеціальна освіта (Логопедія.)* перший (бакалаврський) рівень.

Зміст курсу орієнтований на забезпечення здобувачів вищої освіти знаннями про суть та теорії виникнення ігор, загальну методику їх проведення; виникнення і розвиток гри в онтогенезі дитини.

Мета дисципліни «Ігри у логопедичній роботі»: – ознайомлення здобувачів із методиками проведення ігор під час корекції мовленнєвих порушень та з методиками розвитку і корекції рухової сфери, довільної поведінки та мовленнєвої функції у осіб з мовленнєвою патологією, сформувати уміння диференційовано добирати ігри в логопедичній роботі з дітьми з різними мовленнєвими порушеннями, формування професійних компетентностей у майбутніх спеціалістів.

Завдання:

- забезпечення необхідної теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти з питань історії виникнення ігор, їх видами;
- ознайомлення здобувачів з нетрадиційними методами проведення ігор в логопедичній роботі та їх практичним використанням;
- навчити обирати ефективні методики проведення гри та використовувати в своїй професійній діяльності;
- навчити здобувачів враховувати індивідуальні та психофізіологічні особливості дітей під час створення ігрових ситуацій;
- формувати у здобувачів уміння правильно підбирати ігри з врахуванням мовленнєвого діагнозу етапів корекційної роботи;
- навчити проводити ігри з дітьми з різними мовленнєвими порушеннями;
- формування уявлень про загальні і специфічні принципи і методи корекційно-педагогічного впливу в роботі з дітьми, що мають різноманітні

порушення у розвитку.

Результати навчання

За результатами вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

Знати:

- предмет і завдання курсу;
- види порушень мовлення та їх причини;
- особливості ігрової діяльності дітей з порушеннями мовлення;
- значення гри у розвитку дитини в цілому;
- види ігор та класифікацію ігор, які використовуються в логопедичній роботі;
- методики та форми проведення ігор в логопедичній роботі.

Уміти:

- обирати ефективні методики проведення гри та використовувати в своїй роботі (професійній діяльності);
 - враховувати індивідуальні та психофізіологічні особливості дітей під час створення ігрових ситуацій;
- правильно підбирати ігри з врахуванням мовленнєвого діагнозу та етапів корекційної роботи;
- працювати над методично-дидактичним забезпеченням логопедичних занять з використанням ігрових прийомів та ігор.

Передумови для вивчення дисципліни: «Логопедія», «Теорія і методика виховання дітей з порушеннями мовлення», «Спецметодика дошкільного виховання».

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для творчого вирішення навчальних завдань, переконливо аргументує відповіді, обґрунтовує власні міркування та умозаключення.
82 - 89	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, правильно вирішує навчальні завдання, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких не значна, добирає аргументи для підтвердження думок.
74 - 81	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти допущені помилки.
64 - 73	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.
60 - 63	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за вихідний, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, з допомогою викладача може виправляти значну кількість суттєвих помилок.
35-59	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
1 - 34	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Критерії поточного контролю знань і умінь студентів

1. Поточний контроль теоретичних знань студентів здійснюється за 3-бальною шкалою: 1 – “задовільно”, 2 - “добре”, 3 - “відмінно”.
2. **Оцінювання самостійної роботи**
3. За правильне виконання кожного із завдань студент отримує 1 бал. За правильне виконання усіх 18 завдань, студент отримує 20 балів.

Розподіл балів

Поточний контроль				Разом	Сума	Підсумковий (екз.)	Загальна сума
Розділ I	Розділ II	Розділ III	Розділ IV		75	25	100

Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13-14	Т 15	Т 16	Т 17-18	55				
Поточний контроль																				
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	6	3	3	6	20			
Контроль самостійної роботи																				
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2				

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, поточне теоретичне опитування, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Гра як засіб всебічного розвитку дитини.

Тема 1. Суть та теорія виникнення ігор, загальна методика їх проведення.

Тема 2. Дидактичні ігри у логопедичній роботі.

Тема 3. Рухливі ігри у логопедичній роботі.

Тема 4. Загальна характеристика творчих ігор.

Тема 5. Використання режисерських та сюжетно-рольових ігор у логопедичній роботі.

Тема 6. Використання театралізованих та будівельно-конструкційних ігор у логопедичній роботі.

Розділ II. Роль та значення гри у логопедичній роботі.

Тема 7. Використання ігор під час логопедичного обстеження, при виконанні артикуляційної та пальчикової гімнастики.

Тема 8. Ігри в логопедичній роботі з дітьми з порушенням фонетико-фонематичної сторони мовлення.

Тема 9. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із заїканням.

Тема 10. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення.

Тема 11. Використання ігор при порушення читання та письма.

Суть та теорія виникнення ігор, загальна методика їх проведення. Виникнення і розвиток гри в онтогенезі дитини. Дитяча гра в історії розвитку дошкільного виховання на Україні. Значення гри в удосконаленні фізичного, розумового і морального розвитку гри. Основні функції гри. Класифікація і характеристика основних видів ігор. Класифікація іграшок. Роль та значення ігор в логопедичній роботі. Використання ігор в логопедичній роботі. Дидактичні ігри і їх класифікація і характеристика. Організація дидактичних ігор і керівництво ними. Використання дидактичних ігор в логопедичній роботі. Рухливі ігри і їх характеристика. Використання рухливих ігор в логопедичній роботі. Творчі ігри. Методика проведення творчих ігор. Використання творчих ігор в логопедичній роботі. Використання ігор в логопедичному обстеженні дітей. Використання ігор для розвитку психічних процесів: уваги, пам'яті, мислення, уяви, сприйняття. Ігрова діяльність при виконанні артикуляційної і пальчикової гімнастики. Методика проведення артикуляційної гімнастики. Вимоги до пальчикової гімнастики. Ігри в логопедичній роботі з дітьми-дислаліками, ігри на розвиток фонематичного сприйняття. Використання ігор у роботі з дітьми-дизартриками. Використання ігор у роботі з дітьми-ринолаліками. Ігри в корекції звуковимови у дітей-ринолаліків. Ігри в корекційній роботі з заїкуватими дітьми. Особливості поведінки заїкуватих дітей в іграх. Психотерапія в корекційній роботі із заїкуватими дітьми. Використання ігор в логопедичній роботі з дітьми із ЗНМ різних рівнів, з алаліками.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Конс.	Сам.р		Лекції	Практ.	Конс.	Сам.р
РОЗДІЛ 1. Гра як засіб всебічного розвитку дитини.										
Тема 1. Суть та теорія виникнення ігор, загальна методика їх проведення.	7	2	2	0	3	14	2			10
Тема 2. Дидактичні ігри у логопедичній роботі.	7	2	2	0	3	10				10
Тема 3. Рухливі ігри у логопедичній роботі.	7	2	2		3	12		2		10
Тема 4. Загальна характеристик а творчих ігор.	7	2	2		3	7				10
Тема 5. Використ ання режисерських та сюжетно- рольових ігор у логопедичній роботі.		2	2		10					10
Тема 6. Використання театралізовани х та будівельно-		2	2		10					10

конструкційних ігор у логопедичній роботі.										
Разом за розділом 1	28	12	12	0	32	41	2	2		60
РОЗДІЛ 2. Роль та значення гри у логопедичній роботі										
Тема 7. Використання ігор під час логопедичного обстеження, при виконанні артикуляційної та пальчикової гімнастики.	9	2	2	0	10	10				10
Тема 8. Ігри в логопедичній роботі з дітьми з порушенням фонетико-фонематичної сторони мовлення.	9	2	2	0	10	10				10
Тема 9. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із заїканням.		2	2		10					10
Тема 10. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення.		2	4		5					10
Тема 11. Використання ігор при порушеннях читання та письма.		2	2		5					8

Разом за розділом 2	18	10	12	0	40	20	--	-		48
Усього годин	120	22	24	2	72	120	2	2		108

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ І			
1.	Тема 1. Суть та теорія виникнення ігор, загальна методика їх проведення.	2	2
2.	Тема 2. Дидактичні ігри у логопедичній роботі.	2	
3.	Тема 3. Рухливі ігри у логопедичній роботі.	2	
4.	Тема 4. Загальна характеристика творчих ігор.	2	
5.	Тема 5. Використання режисерських та сюжетно-рольових ігор у логопедичній роботі.	2	
6.	Тема 6. Використання театралізованих та будівельно-конструкційних ігор у логопедичній роботі.	2	
7.	Тема 7. Використання ігор під час логопедичного обстеження, при виконанні артикуляційної та пальчикової гімнастики.	2	
8.	Тема 8. Ігри в логопедичній роботі з дітьми з порушенням фонетико-фонематичної сторони мовлення.	2	
9.	Тема 9. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із заїканням.	2	
10.	Тема 10. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення.	2	

11.	Тема 11. Використання ігор при порушеннях читання та письма.	2	
	Усього годин	22	2

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ І			
1.	Тема 1. Суть та теорія виникнення ігор, загальна методика їх проведення.	2	2
2.	Тема 2. Дидактичні ігри у логопедичній роботі.	2	
3	Тема 3. Рухливі ігри у логопедичній роботі.	2	
4.	Тема 4. Загальна характеристика творчих ігор.	2	
5.	Тема 5. Використання режисерських та сюжетно-рольових ігор у логопедичній роботі.	2	
6.	Тема 6. Використання театралізованих та будівельно-конструкційних ігор у логопедичній роботі.	2	
7.	Тема 7. Використання ігор під час логопедичного обстеження, при виконанні артикуляційної та пальчикової гімнастики.	2	
8.	Тема 8. Ігри в логопедичній роботі з дітьми з порушенням фонетико-фонематичної сторони мовлення.	2	
9.	Тема 9. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із заїканням.	2	
10.	Тема 10. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення.	4	

11.	Тема 11. Використання ігор при порушеннях читання та письма.	2	
	Усього годин	24	2

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
РОЗДІЛ І			
1.	Тема 1. Суть та теорія виникнення ігор, загальна методика їх проведення.	3	10
2.	Тема 2. Дидактичні ігри у логопедичній роботі.	3	10
3	Тема 3. Рухливі ігри у логопедичній роботі.	3	10
4.	Тема 4. Загальна характеристика творчих ігор.	3	10
5.	Тема 5. Використання режисерських та сюжетно-рольових ігор у логопедичній роботі.	10	10
6.	Тема 6. Використання театралізованих та будівельно-конструкційних ігор у логопедичній роботі.	10	10
7.	Тема 7. Використання ігор під час логопедичного обстеження, при виконанні артикуляційної та пальчикової гімнастики.	10	10
8.	Тема 8. Ігри в логопедичній роботі з дітьми з порушенням фонетико-фонематичної сторони мовлення.	10	10
9.	Тема 9. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із заїканням.	10	10
10.	Тема 10. Ігри у логопедичній роботі з дітьми із загальним недорозвиненням мовлення.	5	10
11.	Тема 11. Використання ігор при порушеннях читання та письма.	5	8
	Усього годин	72	108

7. Рекомендована література

1. Боряк О. В. Корекція просодичної сторони мовлення дітей старшого дошкільного віку з дизартрією засобами логопедичної ритміки : автореф. дис канд. пед. наук: 13.00.03 / Боряк О. В. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2012. - 20 с.
2. Кравченко І. В., Кравченко А.І. Ігри у логопедичній роботі: Навчальний посібник для студентів напряму підготовки «Корекційна освіта» (логопедія) вищих педагогічних навчальних закладів. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014 – 262 с.
3. Логопедія. Підручник. За ред. М. К. Шеремет. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. -376 с.
4. Мовні ігри. Дидактичні ігри. Методичне забезпечення/ (електронний ресурс) // <https://naurok.com.ua/movni-igri-didaktichni-igri-metodichne-zabezpechennya-17733.html>
5. Онищенко Т. Дитяча гра в історії розвитку дошкільного виховання в Україні. //Шлях освіти. 2000. №2. С. 53-56.
6. Рібцун Ю. Використання ігрових прийомів у розвитку артикуляційної моторики молодших дошкільників із ЗНМ / Ю. Рібцун // Дефектологія. - 2008. - № 1. - С. 11-13.
7. Рібцун Ю. Ігри з кольором як засіб корекції ФФНМ у дітей середнього дошкільного віку / Ю. Рібцун // Дефектологія. - 2008. - № 4. - С. 13-17.
8. Сушкова Г. Ігри зі словесним супроводом для дітей з вадами зору //Дошкільне виховання. 2002. №4. С.20-21
9. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник / М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко– К.,2006. – 360 с.

Додаткова:

1. Довідник учителя-логопеда /Авт.-упор. Лупінович С.М.– Тернопіль:Мандрівець, 2008. – 112 с.
2. Базима Н. В. Формування мовленнєвої активності у дітей з аутистичними порушеннями старшого дошкільного віку : автореф. Дис. канд. пед. наук: Базима Н. В. ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ, 2014. -20 с.
3. Соловей О. А. Корекція заїкання у дітей старшого дошкільного віку засобами арт-терапії / О. А. Соловей // Сучасні проблеми практичної психології у Волинському регіоні : матеріали VII наук.-практ. семінару,Луцьк, 25 жовт. 2012 р. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки [та ін.] ; [за заг. ред. М. І. Мушкевич]. - Луцьк, 2012. - С. 49-51.